

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช โทร. ๐๗๕๓๗๘๖๐๙ โทรสาร ๐๗๕๓๗๘๖๐๙

ที่ กษ ๐๘๑๘.๐๑/

วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง สรุปบทเรียนปฐพีวิทยาเบื้องต้น

เรียน ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช

ตามที่กรมพัฒนาที่ดิน ได้จัดการฝึกอบรมผ่านระบบ LDD-e-Training ให้กับข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน นั้น

บัดนี้การอบรมได้เสร็จสิ้นแล้ว ขอสรุปสาระสำคัญการอบรม มีดังนี้

ปฐพีพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้เรียนในเรื่องปฐพีวิทยาพื้นฐาน สามารถนำความรู้จากบทเรียนนี้ไปใช้ประกอบการปฏิบัติงาน และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินได้อย่างถูกต้องและเกิดประสิทธิภาพ เนื้อหาประกอบด้วย

บทที่ ๑ ความหมายและความสำคัญของดิน ทางปฐพีวิทยา หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ (natural body) ที่เกิดจากการสลายตัวของหิน และแร่ธาตุต่างๆ ผสมคลุกเคล้ากับอินทรีย์วัตถุ ซึ่งปกคลุมผิวดินโลก อยู่เป็นชั้นบางๆ เป็นวัตถุที่คำนวณการเจริญเติบโตและการทรงตัวของพืช ดินประกอบด้วย แร่ธาตุที่เป็นของแข็ง อินทรีย์วัตถุ น้ำ และอากาศ ที่มีสัดส่วนแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับชนิดของดินความสำคัญของดิน “ดิน” เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญทางการเกษตร เนื่องจากเป็นปัจจัยหลักที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของพืช เป็นแหล่งให้ธาตุอาหารและน้ำแก่พืช เป็นที่ยึดเกาะของรากให้พืชทรงตัวอยู่ได้และเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ ยิ่งไปกว่านั้นดินยังเป็นที่มาของปัจจัยสี่สำหรับมนุษย์ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่มยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย ความแตกต่างของทรัพยากรดิน มีลักษณะและสมบัติที่แตกต่างกัน เกิดขึ้นภายใต้อิทธิพลร่วมกันของปัจจัยต่างๆ ที่ควบคุมการเกิดและพัฒนาการของดิน ที่ประกอบด้วย สภาพภูมิอากาศ (climate) ปัจจัยทางชีวภาพ (organisms) ความต่างระดับของพื้นที่หรือสภาพภูมิประเทศ (relief or topography) วัตถุต้นกำเนิดดิน (parent material) และ ระยะเวลาที่ต่อเนื่องในการเกิดดินหรือพัฒนาการของดิน (time)

บทที่ ๒ สมบัติของดิน สมบัติทางกายภาพ สีดิน เนื้อดินและโครงสร้างดิน สมบัติทางเคมี ค่าความเป็นกรดของดิน สมบัติทางแร่ มีผลต่อการดูดซับธาตุอาหารของดิน สมบัติทางชีวภาพ ประกอบด้วยพืชพันธุ์ สิ่งมีชีวิตบนดิน ในดิน รวมทั้งจุลินทรีย์ในดิน

บทที่ ๓ ทรัพยากรดินของประเทศไทย ดินภาคใต้ ภาคใต้มีลักษณะภูมิประเทศเป็นแหลมหรือแผ่นดินยื่นลงไปทะเล มีพื้นที่ชายฝั่งทะเลเป็นแนวยาวทั้งสองด้านรวมกันมากกว่า ๒,๔๐๐ กิโลเมตร ตอนกลางของภาค มีเทือกเขาสูง ๓ แนวทอดตัวเป็นแนวยาวเหนือ-ใต้ ทำให้เกิดพื้นที่ลาดเอียงจากตอนกลางลงสู่ชายฝั่งทะเลทั้ง ๒ ด้าน ส่วนพื้นที่ถัดขึ้นไปถึงตอนกลางของภาคซึ่งเป็นพื้นที่ภูเขาและเทือกเขา มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นเนินเขาที่ลาดเอียงสู่ชายฝั่งทะเลทั้งสองด้าน และ เทือกเขาแต่ละแนวจะเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร กำเนิดแม่น้ำและลำน้ำสาขาที่สำคัญหลายสายไหลผ่านกระจดกระจายทั่วไปลงสู่อ่าวไทยและทะเลอันดามัน

การใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่ลุ่ม พื้นที่ลุ่มใช้ทำนาและส่วนใหญ่ปลูกข้าวโดยอาศัยน้ำฝน มีส่วนน้อยที่อยู่ในเขตชลประทาน บางพื้นที่มีการยกร่องเพื่อปลูกยางพาราและไม้ผลหรือถูกปล่อยทิ้งไว้โดยไม่มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่ลุ่มชายฝั่งทะเลใช้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ พื้นที่ดอน พื้นที่ที่มีสภาพพื้นที่เป็นภูเขาหรือเป็นพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนส่วนใหญ่จะเป็นป่าตามธรรมชาติ แต่มีการบุกรุกเพื่อใช้ปลูกยางพารา ปาล์มน้ำมัน กาแฟและไม้ผล ส่วนพื้นที่ดอนที่เป็นพื้นที่ราบและความลาดชันไม่มากนักจะนำมาใช้ปลูกยางพารา ไม้ผล ปาล์มน้ำมัน กาแฟ มะพร้าว มะม่วงหิมพานต์ พืชไร่ พืชผัก ไม้ยืนต้นและทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

สถานภาพทรัพยากรดินปัญหาของภาคใต้ มีดินต้น ๕.๒๒ ดินเค็มชายทะเล ๓.๔๔ ดินเปรี้ยวจัด ๐.๔ ดินทรายจัด ๒.๑๘ และดินอินทรีย์ ๐.๗๘

ดินภาคตะวันออก ทรัพยากรดิน ดินส่วนใหญ่ของภาคตะวันออกเป็นดินปนทราย ระบายน้ำได้ดี ไม่อุดมสมบูรณ์ บริเวณที่มีน้ำทะเลท่วมถึงจะเป็นดินโคลนหรือดินเหนียว ส่วนดินที่เกิดจากการสลายตัวของหินบะซอลต์ หินปูนในบริเวณที่สูงเหมาะแก่การปลูกพืชสวน เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด เป็นต้น ส่วนบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำมีดินอัลลูเวียนที่เหมาะสมใช้ทำนา

ดินภาคเหนือ ดินในภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นดินที่มีพัฒนาการ ไม่มากนัก ดินในบริเวณที่ราบหรือค่อนข้างราบเป็นดิน ที่มีศักยภาพทางการเกษตรอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง แต่ในพื้นที่ที่มีความลาดชันมาก มักมีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายและสูญเสียหน้าดินได้ง่าย

ดินภาควันวันออกเฉียงเหนือ สภาพภูมิประเทศของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นแอ่งกระทะ หายขนาดใหญ่ โดยพื้นที่ลาดเอียงจากด้านตะวันตกไปทางตะวันออกเฉียงใต้ พื้นที่ขอบด้านตะวันตกและด้านใต้ เป็นเทือกเขาสูง ส่วนตอนกลางของภาคมี เทือกเขาภูพาน ทำให้ภูมิภาคนี้สามารถแบ่งเป็นสองส่วน ได้แก่แอ่งสกลนคร ซึ่งอยู่ตอนบนของภาค และแอ่งโคราชอยู่ทางด้านล่าง โดยพื้นที่ของแอ่งโคราชมีพื้นที่มากที่สุด ปริมาณน้ำฝนในภูมิภาคนี้อยู่ในช่วง ๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ มม./ปีโดยทางตอนบนและด้านตะวันออกของภาคมีปริมาณน้ำฝนมากกว่าส่วนอื่นๆ

ดินภาคกลาง ภาคกลางตอนบนเป็นดินตะกอนเก่าไม่เหมาะสมในการเพาะปลูกเนื่องจากเกิดการจับตัวแข็งในช่วงฤดูแล้ง ดินที่เหมาะสมในการเพาะปลูกควรเป็นดินเหนียวทำจัน ดินเหนียวลพบุรี ดินเหนียวองครักษ์ ดินร่วนกำแพงแสน และดินเหนียวคำกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นดินที่เกิดจากการทับถมของตะกอนที่น้ำพัดพามารวมกันเป็นที่ราบขนาดใหญ่ของภาคกลาง

บทที่ ๔ การใช้งานแอปพลิเคชัน LDD On Farm Land Use Planning

“คู่มือวางแผนการใช้ที่ดินเกษตรกรรายแปลง” เป็นอีกหนึ่งแอปพลิเคชันที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถตรวจสอบตำแหน่งพื้นที่ที่ต้องการเพาะปลูก โดยจะแสดงข้อมูลดิน ข้อมูลความเหมาะสมของดินต่อการปลูกพืช ข้อมูลแหล่งน้ำ ข้อมูลการใช้ที่ดิน และข้อมูลสภาพภูมิอากาศปัจจุบัน ที่ตำแหน่งที่ตั้งของแปลง สามารถวาดรูปร่างพื้นที่แปลงและบริหารจัดการข้อมูลต่างๆของแปลงด้วยตนเอง ตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว เพื่อใช้วางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่แปลง ของเกษตรกรได้อย่างเหมาะสม สามารถคำนวณต้นทุนและคาดการณ์ผลผลิต รายรับ-รายจ่าย ผลกำไรขาดทุน พร้อมสรุปเป็นรายงานในรูปแบบ QR Code ที่เกษตรกรสามารถเรียกดูข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการเพาะปลูกในพื้นที่จริง ได้อย่างเหมาะสม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางสาวเพชรฯ วรรมเพชร)

นักวิชาการการเกษตรชำนาญการ

ทราบ

ธรรมาธิการดำเนินการต่อไป

(คำนึ่ง แสงข้า)

ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช

กรมพัฒนาที่ดิน

ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงว่า

นางสาวเพชรฯ วรรณเพชร

ได้ผ่านการพัฒนาทางไกลด้วยระบบการฝึกอบรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

(LDD e-Training)

หลักสูตร ปฐพีวิทยาพื้นฐาน

รุ่นที่ ๑/๒๕๖๕ : ตุลาคม ๒๕๖๔ - มีนาคม ๒๕๖๕

(นางสาวภัทราภรณ์ โสเจยยะ)
รองอธิบดีด้านบริหาร